

Recreatie verliest in strijd om de ruimte

'Genieten van Buiten' heet de brief waarmee minister Verburg de Tweede Kamer laat weten welk belang zij hecht aan recreatie en welke activiteiten zij ontwikkelt om het recreatiebeleid vorm te geven. Minister Verburg ziet zichzelf als ambassadeur van recreatie en maakt melding van een scala aan acties. De opsomming oogt indrukwekkend, maar het is veel oude wijn in nieuwe zakken. Ze verhult dat het recreatiebeleid in Nederland hopeloos versnipperd is.

Groot maatschappelijk belang

Recreatie is - naast wonen, werken en verplaatsen - een basisvoorwaarde voor het goed functioneren van de mens als individu en als onderdeel van de samenleving. Vrije tijd geeft de mogelijkheid om even te ontsnappen aan de dagelijkse routine en de batterij op te laden. Goed voor de gezondheid én voor de economie.

Wandelen en fietsen staan (met winkelen) in de top drie van vrijetijdsbesteding buitenshuis. Groen dichtbij huis heeft positieve gezondheidseffecten op kinderen en volwassenen. Er komt meer depressiviteit voor in wijken met minder groen, of met minder groen in de buurt. Alle reden dus om bij het ontwikkelen van nieuwe woonwijken te zorgen voor aantrekkelijke groene routes naar buiten.

De vrijetijdsector is belangrijker voor de werkgelegenheid dan de primaire landbouwsector en levert meer dan 50 miljard aan omzet per jaar. Er is dus ook economisch reden om te zorgen voor goede randvoorwaarden waarbinnen deze sector kan floreren.

Ondergesneeuwd

Ondanks het grote maatschappelijke belang sneeuwt recreatie in de (beleids)praktijk van alledag nogal eens onder. Het is een financieel 'zwakke' functie die het aflegt tegen andere belangen en ruimteclaims voor wonen, werken, verkeer en zelfs natuur. Voorbeelden te over. Amelisweerd is hét parkbos van Utrecht met 1,5 miljoen bezoekers per jaar. Het enige grote groengebied rond Utrecht dat op een relatief aantrekkelijke manier voor wandelaars en fietsers vanuit de stad bereikbaar is. Maar dit grote recreatieve belang is op rijksniveau geen onderdeel van de afweging bij de plannen voor nieuwe wegen aan de oostkant van de stad. Hetzelfde geldt voor rijksbeleid over water en de kust - ook hier worden recreatie en toerisme slechts in de zijlijn genoemd.

Op de Utrechtse Heuvelrug liggen 35 campings en bungalowparken in de Ecologische Hoofdstructuur. Kwaliteitsverbetering is voor deze bedrijven vrijwel onmogelijk vanwege de strenge regelgeving. Met averechts effect. De bedrijven renderen niet meer en worden overgenomen door een projectontwikkelaar die er tweede woningen voor particulieren bouwt. Het is terecht dat bedrijven in de EHS niet ongebreideld kunnen groeien, maar niets toelaten betekent een achteruitgang van de ruimtelijke kwaliteit én de economische betekenis.

In de recreatiesector ontstaat langzaam maar zeker een nieuw elan. Hoopgevend is dat recreatieondernemers - de vereniging van recreatieondernemers (Recron) voorop - de laatste jaren een ander geluid laten horen. De voorheen sterk naar binnen gekeerde, defensieve en klagende sector kijkt over de hekken van het eigen bedrijf heen. Wil investeren in de kwaliteit van de ruimte. Daarin samenwerkend met andere ondernemers en met partijen als Staatsbosbeheer. En - gelukkig - ook met LNV.

Teleurstelling

De verwachtingen over de beleidsbrief van Verburg waren hooggespannen. Nu overheerst de teleurstelling. Van de ongeveer dertig acties die wij verspreid in de brief hebben gevonden, zijn er maar twee echt nieuw. In beide gevallen blijkt uit de brief niet hoe LNV dit

wil oppakken en is niet duidelijk of er een budget gekoppeld is aan deze acties. De aanpak blijft, kortom, steken in vaagheden.

De grootste gemiste kans is dat de minister van LNV en haar collega's de boot afhouden als het gaat om meer afstemming binnen het Rijk. Recreatie en vrijetijd overstijgen immers het Ministerie van LNV (groen en platteland), en hebben ook alles te maken met stedelijke ontwikkeling (VROM), economie (EZ), gezondheid (VWS) en cultuur (OCW) en de kust (V&W). En natuurlijk met mobiliteit. Gerda Verburg maakt haar zelfbenoeming als 'ambassadeur voor recreatie' niet waar. Voor de hele recreatiesector van hoog tot laag, van ondernemers tot staatsbosbeheer, is afstemming tussen verschillende beleidsterreinen cruciaal. Zoals onlangs ook weer bleek uit het overleg van de Tweede Kamer had met vertegenwoordigers van de provincies en de recreatiesector naar aanleiding van de Beleidsbrief en de voortgangsrapportage van de Toerismebrief.

Blijf in gesprek!

Vrijetijdsbeleid is van vitaal belang en vraagt om de gezamenlijke inzet van een groot aantal partijen. Gezondheidsorganisaties, recreatieondernemers, natuurbeheerders en vele andere partijen willen graag met het Rijk meewerken om er samen voor te zorgen dat Nederlanders kunnen Genieten van Buiten. Wij hopen dat de minister en haar collega's over dit belangrijke onderwerp met deze partijen en met ons in gesprek willen blijven.

Dr. Janine Caalders, partner in BUITEN, bureau voor Economie & Omgeving

Prof. dr. Marjan Margadant-van Arcken, filosoof/pedagoog en lid van de Raad voor het Landelijk Gebied

Dr. Marijke van Schendelen, zelfstandig adviseur ruimtelijke ontwikkelingen – lid RLG

Drs. Ingeborg ter Laak – senior adviseur GGD Nederland

Marja van der Tas – lid VROM Raad